

การส่งเสริมคุณภาพครูในสถานศึกษายุควิถีใหม่

Promoting the Quality of Teachers in Schools in the New Normal

รับบทความ	12/03/2022
แก้ไขบทความ	14/09/2022
ยอมรับบทความ	12/10/2022

เนตรนภา ภูมิโคกรักษ์¹ ภัทรารวรรณ ไกรกิจราษฎร์²

และวรรณภา ง่วนสน จันทร์เจริญ³

Netnapha Phumkogruk Phattarawan Kraikitrat
and Wannapha Nguanson Chancharoen

บทคัดย่อ

ในสถานการณ์ปัจจุบัน บทบาทของครูจะต้องได้รับการพัฒนาเพราะครูเป็นผู้ส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียนให้มีศักยภาพที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจมากที่สุดจากผู้ปกครอง การที่ครูจะเป็นผู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและสร้างความเชื่อมั่น เป็นหลักประกันการจัดการศึกษาได้นั้นครูจะต้องเรียนรู้และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับศาสตร์การสอน ศาสตร์การเรียนรู้และศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ ยุควิถีใหม่ การเรียนการสอนแบบออนไลน์มีบทบาทต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก บทความนี้มุ่งนำเสนอแนวทางการส่งเสริมคุณภาพครูในสถานศึกษายุควิถีใหม่ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการปรับตัวและเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง

คำสำคัญ: การส่งเสริม ครู ยุควิถีใหม่

¹ โรงเรียนสุษดิเดช 2/4 ถนนเทศบาล1 ตำบลวัดใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี 22000

Saritdidet Chanthaburi School 2/4 Mueang Chanthaburi District, Chanthaburi 22000, Thailand.

²วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง เขตดอนเมือง 425แขวงดอนเมือง จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10210

Donmueang Technical College, 425 Don Mueang, Bangkok 10210, Thailand.

³วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาดากสินระยอง 222/4 อำเภอเมืองระยอง ระยอง 21000

Taksin Rayong College of Technology, 222/4 Mueang Rayong District, Rayong 21000, Thailand.

Abstract

In the current situation, the role of the teacher must be developed because the teacher is the one who promotes the quality of the learner to have sufficient potential to live and who is the one who is most trusted by parents. In order for teachers to be able to develop quality learners and build confidence as a guarantee of educational management, teachers must learn and continuously develop themselves in relation to the science of teaching, the science of learning and other sciences related to educational management in order to be able to perform their roles correctly and completely. In the new era, online teaching and learning has played a huge role in teaching and learning. This paper aims to present a new way of promoting teacher quality in schools to reflect on adapting and learning over time to keep pace with change.

Keywords: *Promotion, Teachers, New Normal*

บทนำ

การส่งเสริมคุณภาพครู ในศตวรรษที่ 21 ครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะครูคือผู้สร้างคุณภาพให้แก่ผู้เรียน และเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจมากที่สุดจากผู้ปกครองและประชาชน ในการจัดการศึกษา อบรมแก่บุตรหลานของเขา แต่ในการที่ครูจะเป็นผู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและสร้างความเชื่อมั่น เป็นหลักประกันการจัดการศึกษาได้นั้น ครูจะต้องเรียนรู้และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับศาสตร์การสอน ศาสตร์การเรียนรู้และศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ และก่อให้เกิดคุณภาพกับผู้เรียนอย่างมั่นใจได้ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2544: 1-2) และในสถานการณ์โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้า ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นประเทศไทยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลก จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการปรับทิศทางการพัฒนาคนและประเทศให้เกิดความสมดุลระหว่างวิถีสังคมไทยและวิถีโลกในปัจจุบัน (โกลด์ จันทวงษ์, 2560: 117) ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของโลก ประเทศไทยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาคุณภาพคนให้มีความรู้ความสามารถในการแข่งขันด้านเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี จึงเป็นความรับผิดชอบของสถาบันการศึกษาที่ต้องปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการ

กำลังคนในศตวรรษที่ 21 (อวาทิพย์ แว, 2563: 24) จากผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โครโควิด 19 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมของคนในสังคมเป็นอย่างมาก จากการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อโรคโควิด 19 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในสังคมในครั้งนี้มีการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) การสั่งอาหารแบบเดลิเวอรี่แทนการนั่งทานในร้าน การทำงานที่บ้าน (Work From Home)/การเรียนการสอนออนไลน์ การซื้อสินค้าจากออกไปซื้อข้างนอก กลายเป็นช่องทางออนไลน์ การลดการใช้จ่ายในสิ่งของฟุ่มเฟือย ซึ่งมีการกำหนดว่าในปี 2563 นั้นทำให้เกิดความปกติใหม่ ฐานวิถีชีวิตใหม่หรือนิว نرمอล (New Normal) ของคนในสังคมไทยในปัจจุบัน

การคุกคามโรคระบาดใหญ่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (COVID-19) ชี้ให้เห็นชัดเจนว่ากระบวนการคิดและวิถีปฏิบัติเดิมของโลก ไม่สามารถรับกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมหาศาล ทั้งชีวิต เศรษฐกิจ สังคม ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทำให้โลกต้องเปลี่ยนวิถีอย่างฉับพลันเข้าสู่ยุค “ฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal)” (พพล สง่าเนตร, 2563: 1) ทุกประเทศต้องเปลี่ยนกระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติในการขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ใหม่ ส่งผลให้การศึกษาของประเทศไทยเกิดการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ก้าวทันต่อความต้องการในการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย การเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online Learning) จึงมีบทบาทต่อการเรียนการสอน (วิทยา วาโย และคณะ, 2563: 287) ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์นั้นเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานองค์ความรู้ร่วมกับนวัตกรรมการเรียนรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย รูปแบบหลากหลาย ซึ่งองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ได้แก่ 1) เนื้อหาและสื่อการเรียน 2) ระบบนำส่งสารสนเทศและการสื่อสาร 3) ระบบการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ทางการเรียน 4) ระบบการวัดและการประเมินผล 5) ระบบสนับสนุนการเรียน 6) ผู้สอนและผู้เรียน (ฐาปนีย์ ธรรมเมธา, 2557: 77)

ดังนั้น จึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นหาถึงปัญหาในการพัฒนาคุณภาพครู ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาครู และแนวทางในการพัฒนาคุณภาพครูในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ โดยหาแนวทางสำหรับการปรับตัวของครูตามสถานการณ์การแพร่ระบาดใหญ่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งนี้ ครูต้องใช้องค์ความรู้ที่มีผสมผสานกับนวัตกรรมการเรียนรู้ เทคโนโลยีที่ทันสมัยประยุกต์ใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพให้ผู้เรียนเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

การส่งเสริมคุณภาพครู

การส่งเสริม (Promote) หมายถึง เกื้อหนุน, ช่วยเหลือสนับสนุนให้ดีขึ้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556: ออนไลน์) การส่งเสริมครูตามนโยบายแห่งพระบรมราโชวาทและกระแสพระราชดำรัส ด้านการศึกษา

จากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดีจักรีนฤเบดินทรสยามินทราธิราชบรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระบรมราโชวาท จากบทความออนไลน์เชียงใหม่นิวส์ (2562: ออนไลน์) ดังนี้

เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2524 มีข้อความเกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษา มี 2 ประการ คือ

“การศึกษาหาความรู้จึงสำคัญตรงที่ว่า ต้องศึกษาเพื่อให้เกิด ความฉลาดรู้ คือรู้แล้วสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง ๆ โดยไม่เป็นพิษเป็นโทษ การศึกษาเพื่อความรู้ มีข้อปฏิบัติที่น่ายึดเป็นหลักอย่างน้อยสองประการ ประการแรก เมื่อจะศึกษาสิ่งใดให้รู้จริง ควรจะให้ศึกษาให้ตลอด ครบถ้วนทุกแง่ทุกมุม ไม่ใช่เรียนรู้แต่เพียงบางส่วนบางตอน หรือเพ่งเล็งเฉพาะบางแง่บางมุม อีกประการหนึ่ง ซึ่งจะต้องปฏิบัติประกอบพร้อมกันไปด้วยเสมอ คือ ต้องพิจารณาศึกษาเรื่องนั้น ๆ ด้วยความคิดจิตใจที่ตั้งมั่น เป็นปกติ และเที่ยงตรงเป็นกลาง ไม่ยอมให้รู้เห็นและเข้าใจ ตามอำนาจความเหินยวนำของอคติ ไม่ว่าจะเป็นอคติฝ่ายชอบหรือฝ่ายชังมีฉะนั้น ความรู้ที่เกิดขึ้นจะไม่เป็นความรู้แท้ หากแต่เป็นความรู้ที่ถูกอำพรางไว้ หรือที่คลาดเคลื่อนวิปริตไปต่าง ๆ จะนำไปใช้ประโยชน์จริง ๆ โดยปราศจากโทษไม่ได้”

และวันที่ 25 มิถุนายน 2524 มีข้อความเกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษา มี 3 ประการ คือ

“ลักษณะของการศึกษาหรือการเรียนรู้ นั้น มีอยู่สามลักษณะ ได้แก่ เรียนรู้ตามความรู้ ความคิดของผู้อื่นอย่างหนึ่ง เรียนรู้ด้วยการขบคิดพิจารณาของตนเองให้เห็นเหตุผลอย่างหนึ่ง กับเรียนรู้จากการปฏิบัติฝึกฝนจนประจักษ์ผล และเกิดความคล่องแคล่วชำนาญอีกอย่างหนึ่ง การเรียนรู้ทั้งสามลักษณะนี้ จำเป็นจะต้องกระทำไปด้วยกัน ให้สอดคล้องและอุดหนุนส่งเสริมกัน จึงจะช่วยให้เกิดความรู้จริง พร้อมทั้งความสามารถที่จะนำมาใช้ทำการต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพได้ กล่าวคือ การเรียนรู้ทุกอย่างนั้น จะต้องเรียนตามความรู้ของผู้อื่นก่อนเป็นเบื้องต้น เมื่อรู้แล้วจึงนำมาพิจารณาให้เห็นแจ่มชัดละเอียดลงไปอีกขั้นหนึ่ง ให้ถึงเนื้อหาสาระ อันจะอ้างอิงอาศัยเป็นหลักฐานได้ มิให้เป็นการเรียนรู้อย่างเลื่อนลอย แต่เมื่อถึงขั้นที่สองนี้แล้วก็ยังถือว่า จะนำมาใช้การได้ให้ได้ผลแน่นอนจริง ๆ ไม่ได้ยังจำเป็นต้องนำความรู้ที่นำมาปฏิบัติฝึกฝนอีกให้เกิดผลประจักษ์แจ้ง และเกิดความคล่องแคล่ว ชำนิชำนาญขึ้นพร้อมกันไปด้วย จึงจะนำไปใช้ปฏิบัติให้สำเร็จผลได้ไม่ขัดข้อง”

จากพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดีจักรีนฤเบดินทรสยามินทราธิราชบรมนาถบพิตร ได้พระราชทานมานั้นท่านให้ความสำคัญกับลักษณะของการเรียนรู้ของผู้เรียน การเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติฝึกฝนจนเกิดความคล่องแคล่วชำนาญ อาศัยครูที่ดีมีคุณธรรม เชี่ยวชาญในวิชาชีพ พร้อมถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้จากตนเองสู่ศิษย์ครูจึงต้องมีการพัฒนาตนเองให้เท่าทันสถานการณ์เสมอเพราะ “คุณภาพครู” คือ ภาพสะท้อนจากคุณภาพนักเรียน ครูมีความรู้ หรือกระบวนการคิดในรูปแบบลักษณะใด นักเรียนจะได้รับการถ่ายทอดในลักษณะเดียวกัน ดังนั้น ครูจึงเป็นหัวใจของการพัฒนานักเรียน โดยคุณลักษณะที่สำคัญที่จะช่วยส่งผลทำ

ให้เกิดคุณภาพครูที่ดีมีหลายประการ เช่น ความใฝ่รู้ การพัฒนาตนเอง การมีความรัก ความเมตตา และความปรารถนาดีต่อผู้เรียน ความทุ่มเทและเสียสละ การทำงานเต็มศักยภาพ ความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพ และการมีจิตวิญญาณความเป็นครูและทัศนคติที่ดี (พระสมุห์นริศ นรินโท, 2562: 459-460) ทั้งนี้ จึงเป็นข้อบังคับจากหน่วยงานพัฒนาครูหรือคุรุสภา ที่มีข้อกำหนดว่าครูทุกคนจะต้องมีการพัฒนาวิชาชีพตนเอง และตระหนักถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ

หน่วยงานที่พัฒนาครูนั้นเป็นหน้าที่ของต้นสังกัด และองค์กรกลางด้านนโยบายและส่งเสริมการพัฒนาครู (สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา: สคบศ.) ที่ยังคงต้องการการกระจายการพัฒนาไปที่สถานศึกษาโดยตรง ตามความต้องการการพัฒนาที่แท้จริงของครู นวัตกรรมพัฒนาที่หลากหลายที่ให้ความสำคัญว่าครู คือ ผู้เรียนที่ต้องแสวงหาและได้รับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อศิษย์ที่มีคุณภาพ โดยลักษณะของครูที่ดีดังกล่าวของพินสุตา สิริธรรังศรี (2557: 2-3) กล่าวคือ 1) ครูเป็นผู้ที่มีจิตวิญญาณของความเป็นครูและผู้ให้ 2) ครูมีความรู้ ความสามารถและทักษะการจัดการเรียนรู้ 3) ครูมีทักษะการสื่อสาร 4) ครูสามารถอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 5) ครูต้องตื่นรู้ ทันสมัยทันเหตุการณ์ 6) ครูตามทันเทคโนโลยีและข่าวสาร ความก้าวหน้าทางวิทยาการและความรู้ 7) ครูสามารถสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน 8) ครูใฝ่คว้าแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง 9) ครูเป็นแบบอย่างทางคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรม 10) ครูรู้และเข้าใจในอัตลักษณ์ความเป็นชนชาติไทยที่หลากหลาย 11) ครูมีความภาคภูมิใจในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก 12) ครูยอมรับและเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 13) ครูมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และประชาคมอาเซียน

ดังได้กล่าวมาแล้วนั้น สะท้อนให้เห็นได้ว่าการส่งเสริมคุณภาพครูให้มีจิตวิญญาณของความเป็นครูตามพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ที่ได้พระราชทานมานั้น ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ จึงจำเป็นต้องอาศัยครูที่ดีมีคุณธรรม เชี่ยวชาญในวิชาชีพ มีความรู้และวิทยาการต่าง ๆ สามารถปรับตัวกับเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นได้ สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์ที่หลากหลายแก่ศิษย์ได้ตรงตามนโยบายและส่งเสริมการพัฒนาครูของสถาบันพัฒนาครู และเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

บริบททางการศึกษาในยุคนิวอร์มอล

“บริบท” (context) ความหมายตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 คือ คำหรือข้อความแวดล้อมเพื่อช่วยให้เข้าใจความหมาย ซึ่งในที่นี้ใช้กับเหตุการณ์ สิ่งแวดล้อม หรือสังคม หรือชุมชน หรือกลุ่มคนนั้น ๆ โดยจะกล่าวถึงบริบทที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา (Educational Management) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ได้ระบุไว้ การจัดการศึกษา

ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญาและความรู้มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามมาตรา 4 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้จำกัดความคำว่า “การศึกษา” (Education) หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ จากคำกล่าวที่ว่า “การศึกษาสร้างคน คนสร้างชาติ” แสดงให้เห็นว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนหรือทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้เจริญก้าวหน้า

“บริบททางการศึกษา” (Educational context) ปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ตามที่มีบริบทของการจัดศึกษาเพื่อก่อให้เกิด การเรียนรู้ของการศึกษาสามลักษณะ คือ การศึกษาเพื่อปัญญา การศึกษาเพื่อชีวิต และการศึกษาเพื่อสังคม บนพื้นฐานของศาสนาและองค์ความรู้ของสังคมและชุมชน โดยมุ่งไปสู่การพัฒนาทักษะและศักยภาพของผู้เรียน ทั้งในด้านสมอง ด้านร่างกาย และด้านจิตใจของผู้เรียน เพื่อที่จะปรับตัวให้รู้เท่าทันและปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่จะทวีความรุนแรงและรวดเร็วอย่างต่อเนื่อง (พัชรกันย์ เมธาอัครเกียรติ และพิทักษ์ ศิริวงศ์, 2562: 911) ระบบการศึกษา ผู้สอน ผู้เรียน และบุคคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจึงต้องเตรียมความพร้อมในการปรับตัวเอง เพื่อพัฒนาระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

โลกหลังยุคใหม่ (Post-modernization) หรือโลกยุคดิจิทัล ในแต่ละประเทศต่างพยายามสร้างกระบวนการพัฒนาภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นมิติด้านการเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม รวมทั้งด้านการศึกษาด้วย และกล่าวได้ว่าการศึกษาคือเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ในประเทศ และเป็นกลไกหลักในการพัฒนาส่งเสริม ปลุกฝังแนวความคิดและให้ความรู้กับทรัพยากรมนุษย์ รวมทั้งสังคมโดยภาพรวมของประเทศ นโยบายการศึกษาไทย 4.0 (Thai Education 4.0) จึงเข้ามาเป็นการพัฒนาการศึกษาภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 คือ การสร้างเด็กและเยาวชนไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0 (Thailand 4.0) ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ 21 ด้วยการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยผ่าน 3 กระบวนการเรียนรู้ คือ สังคมที่มีความหวัง (Hope) สังคมที่เปี่ยมสุข (Happiness) และสังคมที่มีความสมานฉันท์ (Harmony) สอดคล้องกับมาตรา 6 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รวมถึงส่งเสริมให้มีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะในการประยุกต์ให้เข้าถึงเทคโนโลยีและส่งเสริมให้สร้างนวัตกรรมใหม่

นอกจากการปรับตัวในโลกยุคใหม่โลกของการเปลี่ยนผ่านดิจิทัลแล้ว ในสถานการณ์ของโลกที่มีกระทบต่อเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และการศึกษาอย่างรุนแรง คือ สถานการณ์โรคระบาดที่เกิดจาก “เชื้อไวรัสโคโรนา 2019” นับเป็นโรคระบาดร้ายแรงโดยแพร่ระบาดในหลายประเทศทั่วโลก

สถานศึกษาได้ดำเนินการป้องกันโรคตามมาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด วิธีการรับมือกับการระบาด คือ Social distancing หรือการเพิ่มระยะห่างระหว่างกันในสังคม เพื่อป้องกันการระบาดจากคนสู่คน ซึ่งมาตรการ Social distancing นี้ทำให้มีการนำระบบการเรียนการสอนออนไลน์เข้ามาปรับใช้ มีการจัดการเรียนการสอนและการเตรียมสอนแบบ Work from home เพื่อดำเนินการเรียนการสอนต่อไปอย่างต่อเนื่องภายใต้วิกฤติโรคระบาดนี้ การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาสู่วิถีชีวิตใหม่ที่เรียกว่า “New normal” (สายสมร เฉลยกิตติ และกาญจนา ศรีสวัสดิ์, 2563: 255) การเรียนการสอนออนไลน์นั้น ครูก็กลายเป็นครูออนไลน์ ครูแต่ละคนต่างเลือกใช้แพลตฟอร์มหลากหลายมากทั้ง Zoom, Google Class room, Line หรือ Google Meet ขึ้นอยู่กับลักษณะการเรียนการสอนของแต่ละวิชา แต่คำนึงถึงความสะดวกของผู้เรียนเป็นหลัก การเตรียมตัวก่อนเข้าชั้นเรียนออนไลน์นั้นเป็นเรื่องสำคัญทั้งผู้เรียนและผู้สอนจะต้องเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนถึงเวลาเรียน ในส่วนของคุณครูจะต้องเตรียมสื่อการสอนที่เหมาะสมกับการสื่อสารออนไลน์ต้องมั่นใจว่าจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย และเหมาะสมกับโปรแกรมที่เลือกใช้ในส่วนของผู้เรียน (สายสมร เฉลยกิตติ, จินตนา อาจสันทียะ และมักเดลานา สุภาพร ดาวดี, 2563: 259)

บริบทของการศึกษาในยุค “นิวนอร์มอล (New Normal)” หรือฐานวิถีชีวิตใหม่มาจากการแพร่ระบาดของโรคเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้เกิดการปรับตัวเป็นวิถีชีวิตแบบใหม่ โดยเฉพาะสถาบันทางการศึกษาที่ไม่สามารถจัดการเรียน การสอนแบบปกติได้ จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความต่อเนื่อง

รูปแบบการพัฒนาครูในยุคนิวนอร์มอล

รูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์มีองค์ประกอบ ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหา สื่อการเรียน แหล่งเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ระบบการติดต่อสื่อสาร การวัดและการประเมินผล รูปแบบการเรียนการสอนมีหลากหลายวิธี ที่ทำให้ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันได้ การพิจารณาองค์ประกอบและรูปแบบที่สอดคล้อง เหมาะสมกับลักษณะวิชาและบริบทของผู้เรียนจะนำไปสู่การประยุกต์ใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ (วิทยา วาโย และคณะ, 2563: 285) ดังนั้น รูปแบบการพัฒนาครูในยุคนิวนอร์มอลจึงอาศัยองค์ประกอบสำคัญ ดังต่อไปนี้

1.ด้านความรู้และทักษะของครู

ในด้านของการพัฒนาครู นอกจากต้องปรับตัว ปรับบทบาทของตัวเองไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกแล้วสิ่งหนึ่งที่ครูพึงระลึกถึง คือ บทบาทในการจัดการเรียนรู้ที่ตระหนักถึงคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นไทย เพื่อให้การปรับเปลี่ยนดังกล่าวสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง

ไป ทักษะที่จำเป็นสำหรับครูไทยในอนาคต (C-teacher) 8 ประการ ประกอบด้วย (ศิริพร ปัญญาจันทร์, 2561: ออนไลน์) ดังนี้

1.1 เนื้อหา (Content): ครูต้องมีความรู้และทักษะในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี หากไม่แม่นในเรื่องที่สอนหรือถ่ายทอดแล้ว ก็ยากที่นักเรียนจะมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหานั้น ๆ

1.2 ทักษะการใช้ ICT (Computer Integration): ครูต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีจะช่วยกระตุ้นความสนใจให้กับนักเรียน และหากออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยส่งเสริมความรู้ และทักษะที่ต้องการได้เป็นอย่างดี

1.3 ทักษะการเชื่อมโยง (Constructionist): ครูต้องเข้าใจแนวคิดที่ว่า ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นเองได้ ทำได้โดยเชื่อมโยงความรู้เดิมที่มีอยู่ภายในเข้ากับการได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งครูสามารถนำแนวคิดนี้ไปพัฒนางานวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้และทักษะที่ต้องการได้

1.4 ทักษะความสัมพันธ์ (Connectivity): ครูต้องสามารถจัดกิจกรรมให้เชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ผู้เรียนกับครู ครูภายในสถานศึกษาเดียวกันหรือต่างสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษา และสถานศึกษากับชุมชน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เป็นประสบการณ์ตรงให้กับนักเรียน

1.5. ทักษะการทำงานร่วมกัน (Collaboration): ครูแสดงออกถึงความสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับในทีมที่ทำงานด้วย มีความยืดหยุ่นและเต็มใจที่จะทุ่มเทมุ่งมั่นในการทำให้สำเร็จเพื่อไปสู่เป้าหมายของงาน ครูมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือกันระหว่างนักเรียนกับครู และนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน เพื่อฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม การเรียนรู้ด้วยตนเองและทักษะที่สำคัญอื่น ๆ

1.6 ทักษะการสื่อสาร (Communication): สื่อสารอย่างชัดเจน (Communicate clearly) แยกแยะแนวคิดอย่างมีเหตุผลโดยใช้การสนทนา การเขียนและทักษะการ สื่อสารต่าง ๆ ในหลายรูปแบบ และในหลายบริบท ฟังอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเข้าใจความหมาย ความรู้ ค่านิยม ทศนคติและจุดมุ่งหมาย ใช้การสื่อสารหลาย ๆ วิธีที่จะสนองต่อจุดประสงค์ ใช้สื่อและเทคโนโลยีและสามารถประเมินผลกระทบ สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพในหลากหลายบรรยากาศครูต้องมีทักษะการสื่อสาร ทั้งการบรรยาย การยกตัวอย่าง การเลือกใช้สื่อ การนำเสนอสื่อ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับ นักเรียนได้อย่างเหมาะสม

1.7 ทักษะความคิดสร้างสรรค์ (Creativity): ความคิดสร้างสรรค์ มีส่วนสนับสนุนในการตัดสินใจและแก้ปัญหาในการค้นคว้าหาทางเลือกต่าง ๆ นอกจากนี้ความคิดสร้างสรรค์ยังช่วยให้บุคคลสามารถนำประสบการณ์มาใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม (World Health Organization, 1994: 1-3) ในยุคสมัยหน้าครูต้องออกแบบสร้างสรรค์

กิจกรรมการเรียนรู้จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน มากกว่าการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้โดยตรงเพียงอย่างเดียว

1.8 ทักษะการดูแล ใส่ใจ (Caring): ครูต้องมีจิตใจต่อนักเรียน ต้องแสดงออกถึงความรัก ความห่วงใยอย่างจริงใจต่อนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความเชื่อใจ ส่งผลให้เกิดสภาพการเรียนรู้ต้นแบบเพื่อนคลา ย ซึ่งเป็นสภาพที่นักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีที่สุด

การจัดการเรียนรู้ของครูในยุคใหม่นั้น นอกจากต้องแม่นยำทางเนื้อหาวิชาชีพ มีความรู้และทักษะในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน สื่อสารได้ชัดเจน คล่องแคล่วในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ยังต้องสามารถสอนให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ขึ้นได้ด้วยตนเอง คอยสอดส่องดูแล ใส่ใจผู้เรียน สร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน เพื่อนร่วมงานในสถานศึกษาเดียวกัน ระหว่างสถานศึกษา และชุมชนรอบข้าง เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เป็นประสบการณ์ตรงให้กับนักเรียน เป็นมาตรฐานคุณภาพครูไทยที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

2.ด้านคุณธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพครู

คุณภาพของครูเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน และสะท้อนการประพฤติปฏิบัติในหน้าที่ของตนเอง ตามกรอบมาตรฐานคุณภาพของครูของคุรุสภาที่กำหนดไว้ 12 มาตรฐาน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549) เพื่อให้ครูได้พัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ ดังที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาในฐานะเป็นองค์กรส่งเสริมและพัฒนาครู ได้ตระหนักและมองเห็นความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาให้สูงขึ้น อันจะเป็นผลต่อผู้รับบริการทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานที่สูงขึ้น จึงได้กำหนดการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2556 ไว้ 12 มาตรฐาน ได้แก่

1. มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
2. มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน
3. มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
4. มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
5. มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
6. มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
7. มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
8. มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
9. มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

10. มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน
11. มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
12. มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

ในด้านของจรรยาบรรณของวิชาชีพครู แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) จรรยาบรรณต่อตนเอง: ครูต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้าน วิชาชีพบุคลิกภาพ วิสัยทัศน์ให้ทัน ต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ 2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ : ครูต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดี ขององค์กรวิชาชีพ 3) จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ : ครูต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า ครูต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการ ครูต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และใจ ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญ ทางกายสติปัญญา จิตใจอารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ ครูต้องให้บริการด้วยความจริงใจ และเสมอภาค โดยไม่เรียกรับ หรือยอมรับผลประโยชน์ จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่ โดยมีขอบ 4) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ : ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน อย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นใน ระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคี ในหมู่คณะ 5) จรรยาบรรณต่อสังคม : ครูพึงประพฤติ ปฏิบัติตน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์ และพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ ของส่วนรวม และยึดมั่นใน การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข

คุณธรรมของความเป็นครู หรือจรรยาบรรณในวิชาชีพครู ถือเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนา คุณภาพครูให้ดียิ่งขึ้น สะท้อนการประพฤติปฏิบัติในหน้าที่ของตนเอง ตามกรอบมาตรฐานคุณภาพของ ครูของคุรุสภาที่กำหนดไว้ 12 มาตรฐาน เพื่อให้ครูได้พัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ ปฏิบัติงานโดย คำนึงถึงผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

3.ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอน

สำหรับสถานการณ์โลกะบาดที่เกิดขึ้น การเรียนการสอนออนไลน์ที่เข้ามาทำให้ครูต้อง ปรับตัวเข้าหาและเรียนรู้วิธีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเปลี่ยนจากการ เรียนแบบเผชิญหน้า (face-to-face) ที่จำกัดการเรียนเฉพาะในห้องเรียน โดยมีครูเป็นผู้ดูแลและควบคุม ห้องเรียน มาเป็นการเรียนแบบออนไลน์ (online learning) ที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ทุกเวลาทุกสถานที่ (anytime anywhere) ดังนั้น ครูในยุคดิจิทัล จึงต้องมีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งสามารถสรุปเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอนของครู (online tools) มี 20 ประการ (Kharbach, 2013: online) ดังนี้

3.1 การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานได้ เช่น โปรแกรม Microsoft Office เพื่อสร้างสื่อการเรียนการสอนในห้องเรียนออนไลน์

3.2 การจัดเก็บที่อยู่เว็บไซต์ URL/รายชื่อเว็บที่สนใจไว้เป็นหมวดหมู่และแลกเปลี่ยนกับผู้เรียน

3.3 การใช้ Blog และ Wiki เพื่อสร้างระบบออนไลน์สำหรับนักเรียน เช่น Google Classroom เพื่อให้เป็นสื่อกลางให้ผู้สอนลงเนื้อหาการเรียน และเพื่อให้นักเรียนได้เข้าไปทบทวนเนื้อหารายวิชาต่าง ๆ รวมถึงเป็นช่องทางในการส่งการบ้านครู

3.4 การจับภาพจากสิ่งแวดล้อมหรือทำสำเนาภาพจากเอกสารให้อยู่ในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์ จากการเรียนออนไลน์ครูไม่สามารถให้นักเรียนหยิบจับชิ้นงาน/วัตถุจริงได้เหมือนในห้องเรียน จึงต้องอาศัยภาพชิ้นงานเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น

3.5 การสร้างเนื้อหาในรูปแบบวิดีโอกระตุ้นความสนใจของนักเรียน

3.6 การทำ Info graphics คือ การเอาข้อมูลที่เข้าใจยากหรือข้อมูลจำนวนมากมานำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์

3.7 การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อการสื่อสาร และพัฒนาวิชาชีพ เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความราบรื่น ครูและนักเรียนจึงต้องอาศัยแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์กลาง เช่น Line Facebook เพื่อสื่อสารกันในห้องเรียน

3.8 การสร้างรูปแบบการฝึกอบรมหรือการเรียนรู้ที่ครูและผู้เรียนไม่จำเป็นต้องพบกันตามเวลาในตารางเรียนที่กำหนดไว้ (Synchronous learning)

3.9 การทำแบบทดสอบจากในกระดานสู่แบบทดสอบจากคอมพิวเตอร์ที่อาศัยอินเทอร์เน็ตเป็นตัวกลางในการส่งข้อมูลถึงนักเรียน ยกตัวอย่างเว็บไซต์ที่สร้างแบบทดสอบในชั้นเรียน/แบบสอบถาม/แบบสำรวจความคิดเห็นได้จาก Google form, Kahoot, Quizizz เป็นต้น

3.10 การใช้ Task management tools เพื่อการวางแผนและการเรียนรู้

3.11 การใช้ Polling software เพื่อสำรวจชั้นเรียน ความพร้อมในการเรียน หรือสำรวจความคิดเห็นแทนการยกมือถามตอบจากในชั้นเรียน

3.12 การใช้เกมส์คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มความสนุกสนานในการเรียนออนไลน์

3.13 การใช้ Collaborative tools เพื่อจัดทำตำราหรือการปรับแก้ไขตำรา

3.14 การใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อบริหารเวลาในการจัดการเรียนการสอน

3.15 การใช้ YouTube เป็นสื่อการสอน เนื่องจาก YouTube เป็นแหล่งคลังวิดีโอที่ใหญ่ที่สุดครูจึงสามารถดึงแหล่งวิดีโอที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหามาใช้ในการเรียนการสอนในห้องเรียน

3.16 การใช้ Note taking tools เพื่อแลกเปลี่ยนเนื้อหากับนักเรียน

3.17 การใช้ Annotation คือ การใส่ตัวอักษรลูกศร หรือเครื่องหมายสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อแสดงจุดสนใจบนภาพ/PDF หรือในเนื้อหา กระตุ้นให้นักเรียนเห็นข้อความที่ครูต้องการสื่อได้ชัดเจน

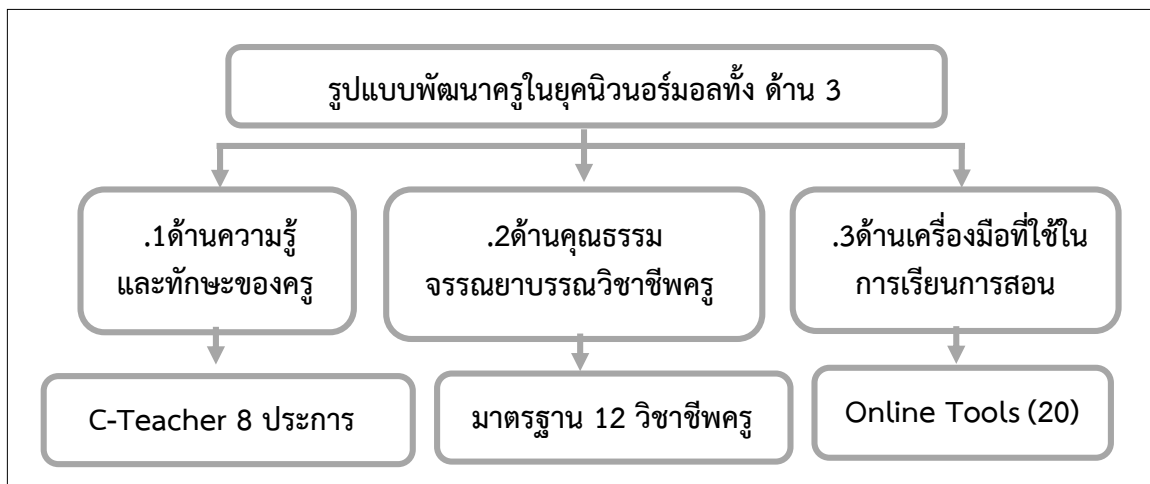
3.18 การใช้ Online sticky notes/Jam board เพื่อให้นักเรียนร่วมกันแสดงแนวคิดที่น่าสนใจ หรือออกความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละวัน

3.19 การใช้ Screen casting tools เช่น โปรแกรม Google Meet Zoom เพื่อใช้แชร์สไลด์เนื้อหาในการเรียนการสอนออนไลน์ ทั้งนี้การเลือกใช้โปรแกรมในการแชร์หน้าจอ ครูควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และช่วงวัยของผู้เรียน

3.20 การใช้ Group text messaging tools เพื่อจัดทำโครงการร่วมมือออนไลน์ สามารถใช้ File sharing tools เช่น One drive Google drive ในการแลกเปลี่ยนไฟล์กับนักเรียนแบบออนไลน์ เนื่องจากบางไฟล์เนื้อหาของครูมีขนาดไฟล์ค่อนข้างใหญ่การอัปโหลดเนื้อหาลงพื้นที่ Social เช่น Line/Facebook อาจไม่สะดวกเท่าการใช้ One drive หรือ Google drive

ในยุคที่มีการเปลี่ยนผ่านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนหน้าชั้นเรียน เป็นผู้ดูแลและควบคุมกิจกรรมในห้องเรียน หรือเปลี่ยนเป็นการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ทุกเวลาทุกที่ พัฒนาความรู้ของตนเองตลอดเวลา มีกิจกรรมใหม่ ๆ ร่วมกันในชั้นเรียนสม่ำเสมอ ซึ่งการเรียนการสอนออนไลน์อาจจะมีผลกระทบในเรื่องอุปกรณ์ที่ใช้มีประสิทธิภาพต่างกันออกไป และคุณภาพสัญญาณอินเทอร์เน็ต บางโปรแกรมที่ใช้ในการเรียนการสอนไม่ได้ใช้ฟรีไปตลอด ดังนั้น การส่งเสริมพัฒนาครูเพื่อใช้เทคโนโลยีหรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มศักยภาพ ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

การส่งเสริมคุณภาพครูยุคนิวอร์มอลในบริบทของทางการศึกษา ในสถานการณ์วิถีชีวิตใหม่ที่เกิดจากสถานการณ์เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่แพร่ระบาดในหลายประเทศทั่วโลก แนวทางในการจัดการศึกษา นับเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนผู้เรียน ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา สามารถดำเนินชีวิตในวิถีชีวิตใหม่ได้ จึงสรุปรูปแบบการพัฒนาครูในยุคนิวอร์มอลทั้ง 3 ด้าน เพื่อเป็นแนวทางกับครูที่ต้องปรับตัวในการจัดการเรียนรู้ตามยุคสถานการณ์โลกดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาครูในยุคนิวนอร์มอลทั้ง 3 ด้าน

1) ด้านความรู้ และทักษะของครู

ครูต้องรู้ ผู้สอนเป็นเสมือนฟันเฟืองสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน การส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความรู้ในเนื้อหาวิชา ประสบการณ์การเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติจริงจากกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกสถาบัน พัฒนาความสามารถในการเรียนรู้พัฒนางานสอน งานวิจัย พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการปฏิบัติงานจริงได้ตรงตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2) ด้านคุณธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู

ครูต้องดี คุณธรรมและจริยธรรมของครูนั้นต้องเริ่มจากคุณธรรมในใจครู เพราะครูเป็นหัวใจในการพัฒนาผู้เรียน ครูจึงต้องมีความรัก ความเมตตา ความปรารถนาดีต่อผู้เรียน มีความทุ่มเท ไม่ฝักใฝ่ลำเอียง มีวินัย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ทำงานอย่างเต็มศักยภาพเพื่อพัฒนาผู้เรียน มีจิตวิญญาณความเป็นครู และทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครูเสมอ

3) ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอน

ครูต้องเท่าทัน เทคโนโลยีสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตามยุคสมัยเสมอ ครูจึงต้องปรับตัว และเรียนรู้ในเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา ตั้งแต่การเรียนสอนออนไลน์ การสร้างกิจกรรมร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนด้วยกันเอง รวมถึงการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์

บทสรุป

การเปลี่ยนแปลงของโลกที่มนุษย์ไม่สามารถบังคับ หรือทำตามความต้องการได้ จึงมีแต่ “การปรับตัว” เข้าหาสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปเพียงเท่านั้นที่จะทำให้สิ่งมีชีวิตแบบมนุษย์คงอยู่รอดได้ จากสถานการณ์โรคระบาดทั่วโลก จากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้หลายสิ่งมีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ วิถีชีวิตแบบเดิมหายไป วิถีชีวิตใหม่ (New normal) เข้ามาแทนที่ สำหรับในด้านการศึกษามีผลกระทบสำคัญ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ใหม่ มีการเรียนการสอนออนไลน์ การสื่อสารแบบทางไกล การวัดและประเมินผลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมคุณภาพของครูในยุคนิวอร์มอล ตามรูปแบบพัฒนาครูในยุคนิวอร์มอลทั้ง 3 ด้าน กล่าวคือ ด้านความรู้ และทักษะของครู ด้านคุณธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู และด้านเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอนที่ครูต้องเรียนรู้เพื่อให้ทันยุคสมัย เพื่อพัฒนากำลังคนของประเทศชาติให้มีคุณภาพสืบไป

เอกสารอ้างอิง

- โกลม จันทวงษ์ (2560). การอภิวัฒน์ชุมชนท้องถิ่นในกระแสโลกาภิวัตน์. **วารสารวิจัยและพัฒนา** วิทยาลัยการณ ในพระบรมราชูปถัมภ์สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 7 (1), 117.
- เชียงใหม่นิวส์ (2562). 54 พระบรมราชโองการ “ด้านการศึกษา” จาก ในหลวงรัชการที่ 9. ค้นเมื่อ ตุลาคม 10, 2563, จาก <https://www.chiangmainews.co.th/page/archives//1144700>
- ฐาปนีย์ ธรรมเมธา. (2557). การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพการศึกษาทางไกลในระดับอุดมศึกษา. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์**, 16 (3), 77.
- พหล สง่าเนตร. (2563). การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติสู่ยุค “ฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal)” ด้วย STAR STEMS. **วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ**, 11 (2), 1-9.
- ราชบัณฑิตยสถาน (2556). **พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. ค้นเมื่อ ตุลาคม 10, 2563, จาก <https://dictionary.orst.go.th/>
- พระสมุห์นริศ นรินโท. (2562). การพัฒนาครูเพื่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. **วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์**, 6 (3), 459-473.
- พิณสุตา สิริธรรังศรี. (2557). ข้อเสนอการยกระดับคุณภาพครูไทย ในศตวรรษที่ 21. **วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**, 1 (2), 2-14.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (2544). **แนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ บทบาทครูกับการวิจัยในชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ: พริกหวาน.

- พัชรกันย์ เมธอัครเกียรติ และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2562). การศึกษาไทย 4.0: ภาคปฏิบัติทางวาทกรรม
ในบริบทการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน. **วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silapakorn University**, 12 (1), 911.
- วิทยา วาโย และคณะ. (2563). การเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส
COVID-19: แนวคิดและการประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน. **วารสารศูนย์อนามัยที่ 9**, 14
(34), 285-287
- ศิริพร ปัญญาจันทร์. (2561). **บทบาทครูในยุคปัจจุบัน**. ค้นเมื่อ ตุลาคม 14, 2563, จาก
<http://www.inf-education.com/Quality%20assurance/Academic/file/e-teacher.pdf>
- สายสมร เกลยภิตติ และกาญจนา ศรีสวัสดิ์. (2563). บทบาทพยาบาลในการดูแลสตรีตั้งครรภ์ที่เสี่ยงต่อ
การติดเชื้อไวรัสโคโรนา. **วารสารพยาบาลตำรวจ**, 12 (1), 255-259.
- สายสมร เกลยภิตติ, จินตนา อาจสันเทียะ และมักเดลาณา สุภาพร ดาวดี. (2563). ผลกระทบโรคระบาด
COVID-19: การจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาล. **วารสารวิจัยสุขภาพและการพยาบาล**,
36 (2), 255-262
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). **เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2549**. กรุงเทพฯ:
คุรุสภาลาดพร้าว.
- อวาทิพย์ แว. (2563). COVID-19 กับการเรียนรู้สู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในวันนี้. **วารสาร
สมาคมวิชาชีพสุขภาพศึกษา**, 35 (1), 24.
- Kharbach M. (2013). **The 33 digital skills every 21st century teacher should have**.
Retrieved January 18, 2013, from <http://www.educatorstechnology.com/2012/06/33-digital-skills-every-21-century.html>
- World Health Organization. (1994). **Declaration on occupational health for all**. Geneva:
World Health Organization Office of Occupation Health.